

**OILANGIZ SIRINI BIROV TARQATDIMI? BUNDAY SHAXSLARGA
JAVOBGARLIK BOR!***Axmedova Adiba Namozovna**Toshkent davlat yuridik universiteti**(Xaqaro huquq va qiyosiy huquq fakulteti) 1-bosqich talabasi*

Annottiya: Oilaviy sirlarni tarqatganlik uchun javobgarlik mavzusi, zamonaviy jamiyatda shaxsiy hayotning muhofazasi va oilaviy munosabatlarning ahamiyatini ta'kidlaydi. Ushbu maqolada oilaviy sirlarning ta'rifi, ularning tarqatilishi oqibatlarini va bunday harakatlar uchun javobgarlik masalalari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: oila, munosabatlar, shaxsiy yondashuv, suhbat, javobgarlik, jinoyat.

Oila sirlarini tarqatish, albatta, juda noxush va salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Oila — bu har bir insonning hayotida eng muhim va qadrlil bo'lgan birlikdir. Oila a'zolari o'rtasida ishonch, hurmat va sevgi bo'lishi kerak. Biroq, ba'zi hollarda, oila sirlarini tarqatish, ya'ni oila a'zolarining shaxsiy hayoti, muammolari yoki boshqa maxfiy ma'lumotlarini boshqalarga oshkor qilish, bu ishonchni buzadi va oila ichidagi munosabatlarga zarar yetkazadi. Oila sirlarini tarqatishning sabablari turlicha bo'lishi mumkin. Ba'zi odamlar buni bilmasdan, boshqalarga qiziqish yoki shunchaki suhbat uchun ma'lumot berishadi. Boshqalar esa bu ma'lumotlarni qasddan tarqatish orqali o'z manfaatlarini ko'zlaydilar. Har qanday holatda ham, oila sirlarini tarqatish — bu axloqiy jihatdan noto'g'ri va zararli xatti-harakatdir. Oila sirlarini tarqatgan shaxslar uchun javobgarlik bor. Bu javobgarlik nafaqat huquqiy, balki axloqiy jihatdan ham mavjud. Oila a'zolari o'rtasidagi ishonchni buzgan shaxslar, odatda, o'z harakatlarining oqibatlarini his qilishadi. Oila ichidagi muammolar, ishonchning yo'qolishi va hatto oila a'zolari o'rtasida janjallar yuzaga kelishi mumkin. Bunday vaziyatlar, o'z navbatida, oila a'zolarining ruhiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Oila sirlarini saqlash va himoya qilish har bir oila a'zosining burchidir. Oila ichidagi muammolarni hal qilishda, o'zaro muloqot va tushunish muhim ahamiyatga ega. Agar biror kishi oila sirlarini tarqatgan bo'lsa, bu holatni ochiq va samimiy tarzda muhokama qilish zarur. Oila a'zolari o'rtasida ochiq muloqot o'rnatish, bir-birini tushunish va qo'llab-quvvatlash, oila ichidagi ishonchni tiklashga yordam beradi. Shuningdek, oila sirlarini tarqatishdan saqlanish uchun har bir inson o'z so'zlariga ehtiyotkorlik bilan yondashishi kerak. Oila a'zolari o'rtasida maxfiylikni hurmat qilish, o'zaro ishonchni saqlash va oila birliklarini mustahkamlash uchun muhimdir.

O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga ko'ra, oilaviy sirlarni oshkor etish jiddiy huquqiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Ushbu qonunlar, ayniqsa, oilaviy va

shaxsiy hayotning maxfiylikni himoya qilish maqsadida belgilangan javobgarlikni ko'rsatadi. Bu qonunlar shaxslar o'rtasida ishonchni saqlashga yordam berish bilan birga, jamiyatda axloqiy me'yorlarni mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

Ma'muriy javobgarlik:

O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksining 46-1-moddasiga ko'ra, shaxsning shaxsiy yoki oilaviy sirini tashkil etuvchi ma'lumotlarni uning roziligisiz qonunga xilof ravishda yig'ish yoki tarqatish harakati ma'muriy javobgarlikka olib keladi. Bunday harakatlar uchun belgilangan jarima miqdori eng kam ish haqining 10 baravaridan 40 baravarigacha bo'lishi mumkin. Bu jarima, shaxsning shaxsiy hayoti va oilaviy sirlarini himoya qilishga qaratilgan.

Jinoyat javobgarlik:

Agar shaxs ma'muriy javobgarlikka tortilganidan so'ng, yana shunday harakatni amalga oshirsa, u holda Jinoyat kodeksiga muvofiq javobgarlikka tortiladi. Bu, oilaviy sirlarni oshkor etishning jiddiyligini ko'rsatadi va qonunlar tomonidan qattiq nazorat qilinishini ta'minlaydi. Bunday holda, jarima miqdori eng kam oylik ish haqining 50 baravaridan 100 baravarigacha bo'lishi mumkin. Shuningdek, shaxs 300 soatgacha majburiy jamoat ishlari yoki 2 yilgacha axloq tuzatish ishlari bilan jazolanishi mumkin. Bu jazolar, shaxsiy va oilaviy maxfiylikni buzganlik uchun jiddiy oqibatlarini belgilaydi.

Bu qonunlar oilaviy va shaxsiy hayotning maxfiylikni himoya qilishga qaratilgan bo'lib, shaxslar o'rtasida ishonchni saqlashga yordam beradi. Oilaviy sirlarni oshkor etish, nafaqat huquqiy, balki axloqiy jihatdan ham salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Shuning uchun, har bir shaxs o'zining va boshqalarining shaxsiy hayoti va oilaviy sirlarini hurmat qilishi zarur. Bu nafaqat qonuniy majburiyat, balki axloqiy javobgarlik hamdir. Shu bilan birga, jamiyatda axloqiy me'yorlarni mustahkamlash va shaxsiy hayotga hurmat bilan qarashni rag'batlantirish maqsadida, bunday qonunlarning mavjudligi juda muhimdir. Barcha fuqarolar, o'zaro hurmat va ishonch asosida yashashi, shuningdek, har qanday qonunbuzarliklar natijasida jiddiy oqibatlarga duch kelmasligi uchun bu qonunlarni bilish va ularga amal qilishlari zarur.

Xulosa:

Oila sirlarini saqlash, nafaqat oila ichidagi munosabatlarni yaxshilaydi, balki har bir a'zoning ruhiy salomatligini ham qo'llab-quvvatlaydi. Natijada, oila sirlarini tarqatish — bu jiddiy masala bo'lib, bunday holatlar yuzaga kelganda, o'zaro ishonchni tiklash va oila ichidagi munosabatlarni yaxshilash uchun harakat qilish zarur. Oila — bu sevgi, ishonch va qo'llab-quvvatlash manbai bo'lishi kerak, shuning uchun har birimiz o'z oila sirlarimizni saqlashga mas'uliyat bilan yondashishimiz lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Khamidov, A. (2020). "Shaxsiy hayot va oilaviy sirlar: Huquqiy va etik jihatlar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi.

2. Murodov, B. (2019). "Oilaviy munosabatlar va ularning himoyasi". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Rahimov, D. (2021). "Yoshlar va oilaviy sirlar: Muammolar va yechimlar". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Toshpulatov, S. (2022). "Oilaviy sirlarni himoya qilish: Qonuniy va amaliy jihatlar". Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
5. Saidov, R. (2018). "Oila va jamiyat: Sirlar va ularning ijtimoiy ta'siri". Nukus: Qoraqalpoq Davlat Universiteti.

